

การพยาบาลผู้ป่วยโรคจิตเภทที่มีอาการกำเริบซ้ำจากการใช้สารเสพติด : กรณีศึกษาเปรียบเทียบ 2 ราย

สุพรรณี อุตสาห์, พย.บ.¹

บทคัดย่อ

โรคจิตเภทที่มีการใช้สารเสพติดร่วม เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการกำเริบซ้ำ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ปัญหาทางการพยาบาล และผลลัพธ์การดูแลผู้ป่วย โดยใช้การศึกษาเชิงกรณีศึกษาแบบเปรียบเทียบในผู้ป่วย 2 ราย ณ โรงพยาบาลศรีรัตนะ กลุ่มตัวอย่างคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลจากเวชระเบียนย้อนหลังในปี พ.ศ. 2568 ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกและการประเมินสุขภาพ ระหว่างวันที่ 17 มีนาคม 2569 ถึง 30 เมษายน พ.ศ. 2569 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาภายใต้กรอบ Gordon's Functional Health Patterns

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยทั้งสองรายมีปัจจัยร่วม ได้แก่ การขาดความตระหนักต่อโรค การไม่รับประทานยาอย่างต่อเนื่อง และการใช้สารเสพติดซ้ำ ซึ่งสัมพันธ์กับการกำเริบของโรค ขณะที่ผู้ป่วยที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวและมีการติดตามต่อเนื่อง มีอาการทางจิตและการกลับเป็นซ้ำลดลงอย่างชัดเจน

การศึกษานำไปสู่การพัฒนาแนวทาง “Sriratana Relapse Prevention Guideline” และชี้ให้เห็นว่าการพยาบาลแบบองค์รวมร่วมกับการดูแลต่อเนื่องในชุมชนและครอบครัว มีบทบาทสำคัญในการลดการกำเริบซ้ำ

คำสำคัญ: โรคจิตเภท, การใช้สารเสพติด, การกำเริบซ้ำ, กระบวนการพยาบาล, การสนับสนุนจากครอบครัวและชุมชน

¹พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ, โรงพยาบาลศรีรัตนะ, E-mail: ksupanneeaut2@gmail.com

Nursing Care for Patients with Relapsed Schizophrenia Associated with Substance Use: A Comparative Case Study

Supanee Autsa, B.N.S.¹

Abstract

Schizophrenia with comorbid substance use is a major factor contributing to relapse. This study aimed to analyze associated factors, nursing problems, and care outcomes using a comparative case study design in two patients at Sriratana Hospital. Participants were selected using purposive sampling. Data were collected from retrospective medical records in 2025, in-depth interviews, and health assessments conducted between March 17 and April 30, 2026. Data were analyzed using content analysis based on Gordon's Functional Health Patterns.

The findings revealed that both patients shared common factors, including lack of insight, poor medication adherence, and repeated substance use, which were associated with relapse. Patients who received adequate family support and continuous follow-up demonstrated significant reductions in psychiatric symptoms and relapse rates.

The study led to the development of the “Sriratana Relapse Prevention Guideline” and highlights that holistic nursing care combined with continuous family and community support plays a crucial role in preventing relapse.

Keywords: schizophrenia, substance use, relapse, nursing process, family and community support

¹ Registered Nurse, Sriratana Hospital, E-mail: ksupaneeaut2@gmail.com